

Oświadczenie złożone przez senatora Norberta Obryckiego na 8. posiedzeniu Senatu w dniu 29 marca 2012 r.

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra gospodarki Waldemara Pawlaka

Szanowny Panie Premierze!

Ze względu na wagę sprawy oraz możliwe wielopłaszczyznowe implikacje szczególne zainteresowanie Senackiego Zespołu Energii Odnawialnej budzi nadchodząca nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne oraz projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE).

Niestety, zdaniem wielu ekspertów, zaproponowany w powyższych aktach prawnych kierunek zmian może spowodować spowolnienie lub wręcz zahamowania obserwowanego w ostatnich latach rozwoju odnawialnych źródeł energii w Polsce.

Po analizie uwag zebranych do dnia 6 lutego br. przez Ministerstwo Gospodarki w procesie konsultacji przedmiotowych ustaw wydaje się, że bezsprzecznie istnieje dobre zrozumienie konieczności przeprowadzenia procesu zmian obecnego mechanizmu wsparcia OZE w Polsce. Jednakże, co budzi największy niepokój środowiska, wydaje się, że zmiany te są wprowadzane w sposób niewłaściwy, bez jakiegokolwiek zrozumienia konieczności zapewnienia bezpieczeństwa, praw nabytych i stabilności realizowanych inwestycji o niezadko wieloletniej stopie zwrotu.

Spora część proponowanych zapisów projektów ustawy, w tym w szczególności ustawy OZE, wydaje się niespójna z ideą rozwoju energetyki odnawialnej przyjętą przez rząd RP w perspektywie lat do 2020 i 2030.

Szczególnie wiele kontrowersji budzi wprowadzenie zapisów, które mogą zahamować rozwój energetyki wiatrowej, mającej wiodącą pozycję w zakresie OZE w Polsce.

Jak wynika z ewaluacji skutków wprowadzenia zmienionej w 2010 r. ustawy – Prawo energetyczne, możliwości przyłączenia elektrowni wiatrowych (zwłaszcza dużej mocy) i dystrybucji wyprodukowanej przez nie energii elektrycznej nie uległy oczekiwanej poprawie. W tym kontekście w celu realizacji Krajowego Planu Działań (KPD) znamieną wydaje się konieczność poszukiwania i wdrażania nowych mechanizmów wsparcia związanych z promowaniem chociażby rozproszonej generacji wiatrowej, tzw. małoskalowej.

Według KPD farmy wiatrowe w Polsce mogą stanowić dominujące źródło energii odnawialnej i w roku 2020 dostarczać nawet około 50% mocy elektrycznej zainstalowanej w ramach źródeł tzw. zielonej energii. By to się jednak stało, należy dążyć do ciągłego, choć zrównoważonego rozwoju tego segmentu OZE. Tymczasem, zdaniem ekspertów energetycznych, zaproponowane w ramach nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy OZE rozwiązania prawne mogą znacznie ograniczyć inwestycje w ten sektor w Polsce.

Innymi istotnymi technologiami, jakie KPD przewiduje w realizacji celów do roku 2020, są technologie biogazowe mogące zapewnić nawet 12% mocy zainstalowanej w systemie. Zwracam jednak uwagę, że ten segment OZE rozwija się w tempie znacznie wolniejszym niż oczekiwano i istnieje spore niebezpieczeństwo finalnego braku realizacji celów zawartych w KPD. Ekspersi tej branży zwracają uwagę, że zaproponowany projekt ustawy OZE również wpłynie na ograniczenie inwestycji w tym sektorze.

Należy zwrócić szczególną uwagę na wciąż nasilające się protesty społeczne oraz nieznikające bariery administracyjne, ograniczające i spowalniające powstawanie zarówno instalacji biogazowych, jak i elektrowni wiatrowych w wielu częściach naszego kraju.

Powyższe powoduje, że średni czas przygotowania projektu OZE w Polsce trwa od 4 do 7 lat. Z pewnością można więc stwierdzić, iż realizacja projektów OZE w Polsce napotyka obecnie tak dużo przeszkód, iż ich eskalowanie poprzez wdrażanie mechanizmów prawnych szkodzących rozwojowi może dać efekt niemożności osiągnięcia zakładanych krajowych wielkości produkcji energii elektrycznej z OZE. To z kolei z pewnością narazi nasz kraj na zarzut niewywiązywania się ze zobowiązań wynikających z dyrektyw unijnych, w tym zwłaszcza tzw. mapy drogowej i pakietu 3x20.

Jednym z istotnych obszarów zainteresowania Senackiego Zespołu Energii Odnawialnej stał się między innymi powszechny w Polsce mechanizm współspalania, a także sprowadzanie do kraju (najczęściej spoza UE) surowców i komponentów biomasowych.

Według wyliczeń ekspertów, z krajowego systemu wsparcia tylko od 2005 r. wyasygnowano do tego segmentu energetyki ponad 4,5 miliarda złotych pomocy publicznej. W podanej kwocie nie uwzględniono kosztów dostosowania technologicznego kotłów i niezbędnych urządzeń.

Po uzyskaniu bilansu korzyści coraz częściej wydaje się, że dalsze wspieranie tego systemu produkcji energii, zwłaszcza na dużą skalę i w obecnym kształcie, zarówno z powodów ekonomicznych, jak i środowiskowych, jest nieuzasadnione i winno ulec zmianie.

Szanowny Panie Premierze, mając na względzie powyższe, uprzejmie proszę o przedstawienie Pana opinii na temat przyszłego stanu i rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce oraz odpowiedź na poniższe, szczegółowe pytania.

Ile wynoszą aktualnie i jak kształtują się w horyzoncie czasowym przychody inwestorów OZE w Polsce, Niemczech, Francji i np. Hiszpanii? Proszę o podanie stawek otrzymywanych przez inwestorów w eurocentach/kWh (w rozbiciu na lata przychodów po zrealizowaniu inwestycji oraz rodzaj źródła OZE).

Jak wygląda obecnie rzeczywista struktura właścicielska poszczególnych źródeł OZE w Polsce (w rozbiciu na kapitał zagraniczny oraz krajowy) i jaki wolumen pomocy publicznej udzielonej w latach 2007–2011 (w tym związanej ze świadectwami pochodzenia) trafił do podmiotów o kapitale innym niż wyłącznie krajowy?

Czy ministerstwo dostrzega możliwość zaistnienia problemu związanego ze statystycznym transferem energii OZE i w jaki sposób zamierza przeciwdziałać wyprowadzaniu tej energii z Polski?

Jaki wolumen mocy zainstalowanej, dla którego w ramach energetyki wiatrowej przed nowelizacją prawa energetycznego w 2010 r. wydano warunki przyłączenia do systemu energetycznego, utracił te warunki wskutek zapisów tej nowelizacji? Czy w związku z powyższym ministerstwo dostrzega aktualność problemu braku możliwości przyłączenia wielomegawatowych farm wiatrowych i jak zamierza temu przeciwdziałać?

Czy i w jaki sposób Ministerstwo Gospodarki zamierza zintensyfikować wspieranie rozwoju rozproszonej generacji małoskalowej, do 2 MW? Proszę o wyrażenie opinii z podziałem na szczególne technologie: fotowoltaikę, energetykę wiatrową, biomasową i wodną.

Jak Pan Premier ocenia realność wykonania założeń zawartych w „Krajowym planie działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych” w obszarze poszczególnych technologii, w tym energetyki wiatrowej (6650 MW), biogazowej (980 MW), paneli fotowoltaicznych i innych?

Czy intencją Ministerstwa Gospodarki jest kontynuacja wspierania rozwoju technologii współspalania?

Odnosząc się do celów wyznaczonych w strategicznych dokumentach krajowych w obszarze pozyskiwania energii z OZE, proszę o informację na temat planowanego w najbliższej przyszłości mechanizmu wsparcia dla tego sektora.

Z wyrazami szacunku
Norbert Obrycki